

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 2846/2023
11.01.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Мирослав Мартиновић, адвокат из ..., против туженог Акционарског друштва „Електропривреда Србије“ Београд, као правног следбеника Јавног предузећа „Електропривреда Србије“ Београд, „ЕПС Дистрибуција“ д.о.о. Београд, Огранак „Електродистрибуција Ужице“, Погон „Нова Варош“, ради утврђења ништавости уговора и постојања радног односа на неодређно време, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 4297/22 од 03.03.2023. године, у седници одржаној 11.01.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 4297/22 од 03.03.2023. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Пријеполју, Судска јединица у Новој Вароши П1 9/22 од 22.09.2022. године, ставом I изреке, прихваћено је објективно преиначење тужбе из поднеска тужиоца од 16.06.2022. године. Ставовима II – XVI изреке, утврђено је да су ништави и не производе правно дејство уговори о привременим и повременим пословима закључени између тужиоца и туженог 01.02.2016. године, 01.06.2016. године, 30.09.2016. године, 23.12.2016. године, 24.03.2017. године, 30.06.2017. године, 22.11.2017. године, 15.05.2018. године са анексом од 14.09.2018. године, 27.11.2018. године, 27.02.2019. године, 29.05.2019. године, 29.08.2019. године, 30.01.2020. године, 06.07.2020. године и 25.12.2020. године. Ставом XVII изреке, утврђено је да је тужилац засновао радни однос код туженог почев од 08.10.2015. године. Ставом XVIII изреке, утврђено је да је тужиоцу незаконито престао радни однос код туженог 30.03.2021. године и поништена одлука туженог о отказу уговора о привременим и повременим пословима од 30.03.2021. године. Ставом XIX изреке, обавезан је тужени да тужиоца врати на рад и распореди га на радно место које одговара његовој стручној спреми, знању и способностима. Ставом XX изреке, тужени је обавезан да тужиоцу надокнади парничне трошкове у износу од 193.500,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 4297/22 од 03.03.2023. године, преиначена је првостепена пресуда у ставовима II – XX изреке, тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев садржине означене у тим ставовима изреке и одлучено да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права, утврђења чињеничног стања супротно утврђењу у пресуди првостепеног суда, као и битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези чланова 8, 2, 3. и 197. став 2. Закона о парничном поступку.

Врховни суд је испитао правноснажну пресуду у побијаном делу у смислу одредби чланова 403. став 2. тачка 2. и 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 10/23) и утврдио да је ревизија неоснована.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности, нити је другостепени суд у поступку доношења пресуде учинио релативно битну повреду одредаба парничног поступка на коју је ревизијом указано. Чињеница да је у изреци пресуде као датум заснивања радног односа наведен дан ступања тужиоца на рад код туженог (члан 32. став 1. Закона о раду), а не неки каснији датум у складу са постављеним тужбеним захтевом, у конкретном случају нема утицаја на правилност и законитост побијане пресуде. На утврђено чињенично стање у првостепеног пресуди, другостепени суд је правилно применио материјално право, када је одбио као неоснован тужбени захтев.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у спорном временском периоду на основу закључених уговора са туженим, чију пуноважност побија у овој парници, обављао послове ..., које је систематизовано радно место код туженог. Између закључених уговора тужилац није имао прекида у раду, а радно ангажовање код туженог му је престало на основу одлуке о отказу уговора о обављању привремених и повремених послова од 25.12.2020. године, коју је тужени донео 30.03.2021. године. Комисија за давање сагласности за ново запошљавање и додатно радно ангажовање код корисника јавних средстава је у периоду од 01.01.2016. године до 31.12.2020. године, туженом дала сагласност за заснивање радног односа са најмање 4.955 запослених.

На подлози овако утврђених чињеница, првостепени суд налази да су спорни уговори закључени с позивом на одредбе члана 197. Закона о раду симуловани и као такви ништави. Пошто сви уговори имају елементе уговора о раду прописане чланом 33. Закона о раду и у њиховој садржини нема разлике, имају се посматрати као један уговор, па произилази да је у складу са одредбама члана 32. Закона о раду тужилац засновао радни однос на неодређено време даном ступања на рад. Пошто је радни однос на неодређено време тужиоцу престао, иако нису за то постојали законски разлози, одлуку о враћању на рад првостепени суд заснива на одредби члана 191. став 1. Закона о раду.

Другостепени суд је становишта да је првостепени суд на потпуно и правилно утврђено чињенично стање погрешно применио материјално право. Уговор о привременим и повременим пословима по одредбама члана 197. Закона о раду

представља именован уговор рада ван радног односа, па се радно ангажовање по оваквом уговору не може конвертовати у уговор о раду на неодређено време. Осим тога, првостепени суд је пропустио да примени меродавне одредбе Закона о буџетском систему („Службени гласник РС“ бр. 108/13 ... 149/20), иако је тужилац у складу са одредбом члана 2. тачка 5. тог закона, корисник јавних средстава. У том закону одредба члана 27е став 34, која се примењивала у спорном периоду, забрањивала је корисницима јавних средстава заснивање радног односа са новим лицима ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места до 31.12.2020. године. Стога, није било законских услова да се радно ангажовање тужиоца по закљученим уговорима о привременим и повременим пословима конвертује у радни однос на неодређено време, па нису постојали ни услови за поништај одлуке туженог о отказу уговора од 30.03.2021. године и за враћање тужиоца на рад. Утврђену чињеницу да је тужени у току трајања забране запошљавања од надлежне комисије добио сагласност за најмање 4.955 лица са којима је засновао радни однос, не води закључку да је добијена сагласност требала бити искоришћена за заснивање радног односа тужиоца, пошто је тужени овлашћен да према својим потребама и процесу рада одлучи о броју и структури запослених.

Правилно је другостепени суд применио материјално право када је одбио постављени тужбени захтев у целости.

Наводи ревизије којима се оспорава правилност становишта другостепеног суда по коме правна форма радног ангажовања тужиоца претеже над суштином послова које је обављао у спорном временском периоду, у конкретном случају не може довести до другачије одлуке. Током читавог времена радног ангажовања тужиоца постојала је забрана запошљавања нових лица, како то правилно указује другостепени суд, па имајући у виду правну форму на основу које је тужилац обављао систематизоване послове, није могло доћи до прерастања оваквог радног ангажовања у радни однос на неодређено време.

Другостепени суд је правилно оценио као неосноване и наводе жалбе, који се у ревизији понављају, да је тужени на основу добијених сагласности у току важења забране запошљавања имао могућности за закључење уговора о раду са тужиоцем, па када он то није учинио, тужиоцу припадају права чију заштиту тражи у овој парници. Наиме, како је то и другостепени суд нашао, организација посла и структура запослених спадају у домен аутономије воље послодавца, па чињеница да је тужени у току забране запошљавања од надлежног органа добио близу 5.000 сагласности за ново и додатно запошљавање, не води закључку да је неку од тих сагласности морао да употреби управо за закључење уговора о раду са тужиоцем.

Врховни суд је имао у виду и остале наводе ревизије, али налази да они не могу довести до повољније одлуке за тужиоца.

Из изнетих разлога, на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Јелица Бојанић Керкез,с.р.**

**За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић**